

Un amor disposat a pagar un preu

L'Avenç edita de nou en català 'Carol' coincidint amb l'estrena de la pel·lícula que adapta aquesta novel·la de Patricia Highsmith

Cate Blanchett i Rooney Mara (a sota, amb barret) en dues escenes del film. A baix a la dreta, Blanchett i Todd Haynes al Festival de Canes VÉRTIGO/REUTERS

CAROL

Direcció: Todd Haynes
Intèrprets: Cate Blanchett, Rooney Mara, Sarah Paulson
Gènere: drama
País: Gran Bretanya, 2015

CAROL

Patricia Highsmith
Traducció: Montserrat Morera
Editorial: L'Avenç

Cinema

No hi ha dubte que l'adaptació cinematogràfica de *Carol*, dirigida per Todd Haynes amb unes sublims Cate Blanchett i Rooney Mara, ha creat una expectació per ella mateixa i, a més, ha renovat l'interès per la novel·la amb la qual Patricia Highsmith, amagada durant més d'una trentena d'anys darrere el pseudònim de Claire Morgan, va aportar el 1952 una història d'amor entre dues dones (Therese Belivet, una jove tímida i solitària, i Carol Aird, una dona rica i elegant en procés de divorci) amb la singularitat de no condemnar-les a la infelicitat en un context (els EUA de finals dels quaranta) en què el rebuig a l'homosexualitat podia dur a la desesperació.

Mesos després de la seva presentació al Festival de Canes, on van ser revelades públicament les imatges amb les quals Haynes narra la relació de Carol i Therese com si fos un somni, la pel·lícula va estrenant-se progressivament en una diversitat de països, va acaparant premis i nominacions i va provocant la reedició de la novel·la de Highsmith. Una d'aquestes noves edicions, que arribarà a les llibreries el pròxim 21 de gener avançant-se quinze dies a l'estrena del film a l'Estat espanyol, serà publicada en català per L'Avenç, que recupera la traducció de Montserrat Morera que va ser editada l'any 1991 per Llibres del Trapezi i posteriorment per Columna.

El film de Todd Haynes, que crea la seva especificitat cinematogràfica condensant poèticament i narrativament el relat de Highsmith amb variacions que no hi estableixen cap desacord fonamental, aspira a fer-se pròpiament digne de memòria, però també contribueix a la mitologia d'una novel·la amb una història singular. *Carol* va publicar-se originalment amb un altre títol, *The price of salt*, que Joan Schenkar, biògrafa de Patricia Highsmith,

considera que podria estar inspirat en el passatge bíblic en què Agar, la dona de Lot, és convertida en estàtua de sal per mirar enrere cap a Sodoma; però encara més en una variació d'un text evangèlic de Mateu que André Gide va inserir a *Els falsificadors de moneda*, que aborda un amor transgressor entre dos nois adolescents: "Però si la sal perd el seu sabor, com es tornarà a salar? Aquesta és la tragèdia que m'interessa." Potser també a Highsmith, que no va aclarir el perquè del títol quan, a finals dels vuitanta, va reconèixer l'autoria de la novel·la. Les seves heroïnes, en tot cas, semblen disposades a pagar el preu per no perdre la sal que dona sabor a la seva vida: l'amor que fa que "juntes posseïxin un miracle".

Una fantasia eròtica de Highsmith

En l'epíleg que, el 1989, va publicar per a una reedició anglesa amb el seu nom i el títol de *Carol*, Highsmith va explicar que no va voler pagar un preu: ser considerada una escriptora de *llibres de lesbianes* després de ser etiquetada com una escriptora de suspens per *Estranyes en un tren*. Usant un pseudònim potser tampoc no va voler pagar el preu de ser identificada com a lesbiana. *Carol* pot considerar-se una fantasia eròtica de Patricia Highsmith inspirada per una dona (Kathleen Seen) que va fascinar-la mentre, a la campanya de Nadal de 1948, treballava en uns grans magatzems de Nova York. A l'epíleg, inclòs en totes les noves edicions de *Carol* des del 1989, no explica que va espiar d'amagat la senyora Seen durant un temps, però sí que la seva visió va ser la llavor de la novel·la en què Therese Belivet, que també treballa temporalment en uns grans magatzems mentre vol ser decoradora teatral, fa el pas de contactar amb la dona de qui s'enamora sobtadament després que els seus ulls es

trobin entre la resta de clients i dependents de la secció de joguines.

A partir d'aquesta trobada, amb el xoc còsmic de dues mirades, la novel·la aborda l'enamorament com una obsessió, fet que Todd Haynes explora intensament en el seu film. Focalitzat en el punt de vista de Therese, de manera que Carol pot semblar una construcció del seu imaginari, el relat de Highsmith ordeix una intriga en relació amb l'amor: cada gest, cada paraula, pot ser un indicatiu de la correspondència o no dels sentiments. A la vegada pot considerar-se una novel·la d'aprenentatge de Therese, que madura amb la joia i el dolor que li procura l'amor. També Carol viu una transformació que la fa capaç d'assumir la seva naturalesa amb un preu dolorós, però amb una aposta per la felicitat. Totes dues no seran les mateixes al final del viatge, que és literal durant una part substancial de la novel·la: Carol i Therese viatgen en cotxe pels EUA creant una intimitat amorosa. Tanmateix, són perseguides per un detectiu contractat pel marit de Carol per aconseguir la custòdia de la filla. Hi ha, doncs, un detectiu i també una pistola, però l'únic crim és la passió que subverteix la norma social.

Miki Esparbé en una escena romàntica sota la neu de la pel·lícula 'Barcelona, nit d'hivern'
EL TERRAT

Miki Esparbé

"No dic mai que no a res"

Barcelona, nit d'hivern i Incidencias han portat a l'actualitat l'actor Miki Esparbé (Barcelona, 1983), que el 2016 desembarca a la pantalla petita i a la gran amb diversos projectes.

Barcelona és tan romàntica com la filma Dani de la Orden?

Jo crec que sí, mostra una Barcelona bastant real, qui la vulgui viure d'una manera més romàntica i edulcorada pot agafar els referents de *Barcelona, nit d'hivern*, i qui no, doncs no. És bastant realista, en aquest sentit.

En quina ciutat es perdria?

Perdré'm, a Nova York. De fet ja m'hi he perdut. Ara, per voluntat pròpia, no escolliria un lloc amb tanta gent, em perdria encantadíssim de la vida per Lisboa.

Una comèdia romàntica que li agradi especialment?

N'hi ha moltes! Per exemple, *¡Olvidate de mí!*, de Michel Gondry; *Alta fidelidad*, de Stephen Frears, i *Manhattan*, de Woody Allen. Ah! I la trilogia de Richard Linklater: *Abans de l'alba*, *Abans de la posta* i *Abans del capvespre*.

Algun film li ha canviat la vida?

Hi ha una pel·lícula que associo a la família, suposo que és una de les primeres que vam veure tots junts, i em va marcar una mica per tot: per l'univers que explicava, per com estaven els actors, per l'esbojarrada que era la història. És *Mujeres al borde de un ataque de nervios*.

Se'n sortiria si hagués d'assistir un part sense metges ni llevadores?

No, no! Ja et dic jo que no! He enllaçat dos moments d'assistència a parts, a *Barcelona, nit d'hivern* i a *Incidencias*, i els dos personatges saben com resoldre-ho, però jo no seria capaç de fer res. Crec que em superaria el pànic.

El veurem al musical que prepara Dani de la Orden de 'Barcelona, nit de...?'

No en tinc ni idea, sé que el preparen i que està en una fase molt prematura. Jo no dic mai que no a res, no he fet mai un musical i m'agraden els reptes. Tot i així, no sé si m'hi veig massa...

En tot cas, canta i balla?

Canto i ballo a la dutxa, no sé si és compatible amb un musical... [Riu]

Li sembla més fàcil cuidar un nadó o sortir d'una crisi de parella?

Per saber-ho bé hauria de tenir criatures. El que tinc clar és que el pitjor que et pot passar és haver de cuidar un nadó sortint d'una crisi de parella.

On el veurem, pròximament?

El més immediat és un capítol que he fet d'*El ministerio del tiempo* amb Paco Plaza com a director convidat, ambientat als anys vint. En cinema, estreno *El rei borni*, la pel·lícula que prové de l'obra de teatre que hem fet amb el Marc Crehuet a Barcelona i Madrid; la comèdia *Cuerpo de élite*, òpera prima de Joaquín Mazón, que s'estrenarà a l'estiu, i *Rumbos*, la nova pel·lícula de Manuela Moreno. *

Un amor prohibit, intriga, drama, persecució, xantatge i, a més, un viatge. Elements que haurien dut a una adaptació cinematogràfica immediata de Hollywood si la història d'amor no fos entre dones. Han hagut de passar molts anys fins aquesta adaptació que el cinema ens devia. El film és extraordinari i dóna una vida renovada a una novel·la amb una poderosa capacitat de seducció que ja era de culte quan Highsmith va reconèixer que n'era l'autora. Aleshores, però, va arribar més enllà de l'àmbit anglosaxó i així, el 1991, va publicar-se en català en una traducció que L'Avenç recupera. El seu editor, Josep Maria Muñoz, explica per què, aprofitant el focus que el film posa sobre la novel·la, publica *Carol*: "Pot semblar una aposta atípica de L'Avenç. Però, com a Patricia Highsmith, no ens agraden els encasellaments; ens interessa la literatura del jo i aquesta novel·la, sense ser estrictament autobiogràfica, parteix d'una anècdota real i és una producció personal d'escriptura; i, a més, malgrat les circumstàncies que afronten les protagonistes, s'hi anuncien els canvis favorables a la llibertat personal que, a les societats occidentals, es van viure a la segona meitat del segle XX." *

Em perdria encantat de la vida per Lisboa

Cinema